

**Szkolny Program Profilaktyki
Gimnazjum nr 1 im. M. Kopernika
w Łaziskach Górnych**

rok szkolny 2016/2017

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU:

Rozporządzenie MENiS z 31 stycznia 2002r. - wprowadza zapis o podejmowaniu przez rady pedagogiczne uchwał o wprowadzeniu programu profilaktyki spójnego z programem wychowawczym.

Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. podaje w rozdziale 1, art. 1.1: "ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane".

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991r.

Art. 27. 1. "Państwa - Strony uznają prawo każdego dziecka do poziomu życia odpowiadającego jego rozwojowi fizycznemu, psychicznemu, duchowemu, moralnemu i społecznemu".

Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem.

Rozporządzenie MEN z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii

CELE I ZADANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI

Profilaktyka to proces, który wspiera zdrowie przez umożliwienie ludziom uzyskania pomocy potrzebnej im do konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia oraz przez umożliwienie jednostkom osiągnięcie subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia (Z. Gaś, 1997)

Szkolny program profilaktyki to program profilaktyki środowiskowej, to znaczy taki, w którym obiektem działań jest całe środowisko szkolne.

Działalność profilaktyczna polega na realizowaniu w szkole działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej:

- profilaktyka uniwersalna – ma na celu wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczenie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich substancji narkotycznych;
- profilaktyka selektywna – ma na celu wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- profilaktyka wskazująca – ma na celu wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania substancji narkotycznych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Cele programu profilaktycznego:

1. Integracja klasy.
2. Budowanie wzajemnego zaufania.
3. Dostarczanie wiedzy o dobrym i zdrowym życiu.
4. Zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń dla zdrowia.
5. Dostarczanie podstawowych wiadomości o substancjach uzależniających, psychoaktywnych i psychostymulujących.
6. Wykształcenie umiejętności i zachowań umożliwiających zdrowy styl życia.
7. Próba zmiany przekonań normatywnych.
8. Nabycie umiejętności funkcjonowania w grupie oraz spędzania wolnego czasu bez stymulacji alkoholowej.
9. Nabycie umiejętności dawania osobistego wsparcia.
10. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.

Zadania wychowawcze:

1. Systematyczna praca dorosłych nad kształtowaniem postaw uczniowskich według przyjętych i akceptowanych norm społecznych i przyjętego WSO.
2. Sprawne przekazywanie informacji dotyczących niepokojących zjawisk osobom odpowiedzialnym za kontakty z instytucjami.
3. Przygotowanie własnych procedur wychowawczych.
4. Diagnozowanie problemów uczniowskich.
5. Integrowanie zespołu klasowego.
6. Przekazywanie wiedzy o środkach psychoaktywnych i alternatywnych sposobach radzenia sobie ze stresem.
7. Wypracowanie form współpracy z rodzicami.
8. Dawanie osobistego wsparcia uczniom uwikłanym w trudne sytuacje życiowe

Cele działań profilaktycznych są realizowane przez:

1. Programy informacyjno - edukacyjne.
2. Realizowanie programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego w oparciu o Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Zajęcia alternatywne (zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów).
4. Udział w akcjach i kampaniach profilaktycznych.
5. Interwencje prowadzone w szkole i poradniach profilaktycznych wobec osób z grupy ryzyka.
6. Współpracę z organem prowadzącym oraz z różnymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (PPP, policja, sąd, kuratorzy, fundacje, GKRPA, MOWRiD, OIK, itp.).
7. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku zachowań ryzykownych uczniów.

Formy pracy przy realizacji programu profilaktycznego:

- 1) warsztaty z uczniami,
- 2) ankiety,
- 3) konkursy wiedzy, konkursy na plakat,
- 4) ulotki,
- 5) spektakle teatralne,
- 6) film, spoty filmowe,
- 7) apele profilaktyczne połączone z dniami krawatowymi,
- 8) audycje przez radiowęzeł,
- 9) projekty, debaty,
- 10) szkolenia,
- 11) kampanie społeczne,
- 12) trening umiejętności,
- 13) godziny wychowawcze, zajęcia WDŻ, w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Działalność profilaktyczna może odbywać się w oddziale klasowym, grupie uczniów, z udziałem całej społeczności szkolnej, a także w trakcie bieżącej pracy z uczniem.

Osoby realizujące Szkolny Program Profilaktyki:

- dyrektor
- nauczyciele
- wychowawcy
- pedagog
- psycholog
- higienistka szkolna
- bibliotekarz
- zapraszani specjaliści

DIAGNOZA PROBLEMÓW - ZAGROŻENIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Na diagnozę środowiska szkolnego składają się:

- obserwacja zachowań uczniów,
- analiza frekwencji i uwag dotyczących zachowania w dziennikach lekcyjnych,
- analiza ankiet,
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami.

Pozwoli to na wyłonienie uczniów z problemami, takimi jak:

- niewłaściwe realizowanie obowiązku szkolnego,
- palenie papierosów, e -papierosów
- brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne uczniów, będących w trudnej sytuacji materialnej,
- używanie substancji psychoaktywnych i psychostymulujących,
- niska kultura osobista uczniów (wulgaryzmy).

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE SKIEROWANE DO WSZYSTKICH UCZNIÓW:

Cel nadrzędny oddziaływań:

- wszechstronne poznawanie własnej osobowości oraz promowanie zdrowych i bezpiecznych zachowań.

Obszar	Cele szczegółowe	Zadania wychowawcze	Formy realizacji
I.	Poznawanie cech własnej osobowości.	<ol style="list-style-type: none">1. Poznawanie swoich mocnych i słabych stron. Rozwijanie mocnych stron, korygowanie słabych stron.2. Przygotowywanie uczniów do podjęcia decyzji o wyborze szkoły/zawodu poprzez analizowanie cech temperamentu, predyspozycji osobowościowych.3. Współpraca z PPP – diagnoza psychologiczno - pedagogiczna.4. Stały kontakt z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia w celu wypracowania najlepszych form pomocy dziecku.	zajęcia integracyjne, godziny wychowawcze, indywidualne rozmowy z uczniem, badanie psychologiczne; praca indywidualna z uczniem, zajęcia z orientacji zawodowej (grupowe i indywidualne), zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, wyrównawcze, nauczanie indywidualne, zajęcia terapeutyczne; rozmowy indywidualne z rodzicami.
II.	Integrowanie ucznia z zespołem klasowym. Budowanie pozytywnych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami.	<ol style="list-style-type: none">1. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w klasach pierwszych.2. Angażowanie uczniów do reprezentowania klasy na forum szkoły, miasta.3. Przydzielanie ról, zadań w zespole klasowym.	zajęcia integracyjne, współpraca z wychowawcami, uczniami, rodzicami; samopomoc uczniowska.
III.	Propagowanie zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none">1. Organizowanie zajęć profilaktycznych, warsztatów psychologiczno-pedagogicznych.2. Projekcja filmów o tematyce uzależnień,	godziny wychowawcze, warsztaty

Obszar	Cele szczegółowe	Zadania wychowawcze	Formy realizacji
	<p>Dostarczanie wiedzy o negatywnych aspektach życia społecznego i sposobach unikania zagrożeń.</p> <p>Przeciwdziałanie powstawaniu uzależnień.</p>	<p>konkursy.</p> <p>3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.</p> <p>4. Zorganizowanie apelu promującego zdrowy styl życia i Dnia Krawatowego.</p> <p>5. Włączanie się w akcje i kampanie profilaktyczne (np. Kampania Zachowaj Trzeźwy Umysł, handel ludźmi, itp.).</p> <p>6. Kształtowanie postawy świadomego i odpowiedzialnego konsumentwa.</p>	<p>psychologiczne, filmy, konkursy, apele, realizacja programów profilaktycznych, udział w Powiatowej Szkole Liderów oraz Forum Młodzieży.</p>
IV.	<p>Zapobieganie wszelkim objawom agresji – uświadamianie mechanizmów powstawania zachowań agresywnych i uczenie sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami.</p> <p>Eliminowanie przemocy wśród uczniów, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i mobbingowi.</p> <p>Zapobieganie autoagresji wśród uczniów.</p>	<p>1. Umacnianie zachowań asertywnych oraz postaw tolerancyjnych z poszanowaniem praw człowieka, dziecka, ucznia.</p> <p>2. Współpraca z Policją, Strażą Miejską, Sądem Rodzinnym, kuratorami sądowymi, PCPR-em, OPS-em, zespołem interdyscyplinarnym ds. przemocy w rodzinie, GKRPA, MOWRiD – em.</p> <p>3. Wzmocnienie dyżurów uczniowskich i nauczycielskich.</p> <p>4. Przeprowadzanie w klasach zajęć z elementami socjoterapii.</p> <p>5. Realizacja programu „Golden Five”.</p> <p>6. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna uczniom w sytuacji kryzysu.</p> <p>7. Działania interwencyjne i pokryzysowe (procedura – zał.).</p>	<p>ściśła współpraca z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie; kierowanie do specjalistów; zajęcia socjoterapeutyczne; ściśła współpraca z nauczycielami, rodzicami, korzystanie z zapisów monitoringu w toku wyjaśniania zdarzeń, pogadanki z policją.</p>
V.	<p>Dostarczanie wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p>	<p>1. Prowadzenie zajęć, warsztatów multimedialnych dla uczniów - dotyczących poszukiwania informacji, bezpiecznego korzystania z zasobów Internetu, cyberprzemocy.</p> <p>2. Przeprowadzanie interwencji w przypadkach stwierdzenia zjawiska cyberprzemocy.</p>	<p>zajęcia z informatyką, godziny wychowawcze, warsztaty „STOP CYBERPRZEMOCY”.</p>
VI.	<p>Przeciwdziałanie zjawiskom wagarowania.</p>	<p>1. Monitorowanie realizacji obowiązku szkolnego przez uczniów.</p> <p>2. Konsekwentne wdrażanie procedury</p>	<p>ściśła współpraca z rodzicami, nauczycielami, policją</p>

Obszar	Cele szczegółowe	Zadania wychowawcze	Formy realizacji
		„Wagary”, procedury burmistrza miasta.	i Sądem Rodzinnym

Praca profilaktyczna w gimnazjum realizowana jest we wszystkich klasach, z następującą specyfiką:

1. Klasy pierwsze: wzajemne poznawanie się uczniów, integracja zespołu klasowego, budowanie empatii i wzajemnego zaufania.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Poznawanie swoich mocnych i słabych stron. Rozwijanie mocnych stron, korygowanie słabych.	zajęcia integracyjne, godziny wychowawcze, indywidualne rozmowy z uczniem, praca indywidualna z uczniem, badanie psychologiczne.
2. Rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie w relacjach rówieśniczych, umiejętności pracy w grupie, zespole klasowym.	godziny wychowawcze, zajęcia z komunikacji werbalnej i niewerbalnej.
3. Kształtowanie i wzmacnianie poczucia własnej wartości, budowanie postaw empatii i wzajemnego zaufania.	organizowanie imprez klasowych.
4. Budowanie pozytywnych relacji między uczniami, nauczycielami i rodzicami.	ściśła współpraca z nauczycielami, rodzicami, uczniami.

2. Klasy drugie: podjęcie wzmożonych oddziaływań profilaktycznych ukierunkowanych na zdiagnozowane obszary problemowe, a zwłaszcza profilaktykę kontaktów z używkami oraz profilaktykę zachowań agresywnych.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez sztukę odmawiania, wzajemne wspieranie, werbalizację potrzeb.	realizacja tematów o systemie wartości na godzinach wychowawczych, zajęcia z asertywności.
2. Uświadomienie młodzieży zagrożeń związanych z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych i psychostymulujących.	godziny wychowawcze, warsztaty psychologiczno - pedagogiczne, realizacja programów profilaktycznych, włączanie w akcje profilaktyczne, kampanie, udział w Powiatowej Szkole Liderów, apele profilaktyczne, audycje przez radiowęzeł.
3. Zapobieganie wszelkim objawom agresji – uświadamianie mechanizmów powstawania zachowań agresywnych i uczenie sposobów	zajęcia z elementami socjoterapii dot. konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów, przyczyn agresji i sposobach

radzenia sobie z negatywnymi emocjami.

radzenia sobie z agresją.

3. Klasy trzecie: przygotowanie młodzieży do odpowiedzialnego, dorosłego życia, do podjęcia decyzji o wyborze kierunku dalszego kształcenia, świadomości prawa i konsekwencji za jego łamanie, umiejętności radzenia sobie ze stresem.

Zadania:	Formy realizacji:
1. Kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, za podejmowane decyzje i zachowanie.	godziny wychowawcze, działalność w organizacjach szkolnych.
2. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień.	godziny wychowawcze, warsztaty psychologiczno - pedagogiczne, apele profilaktyczne.
3. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go.	lekcje tematyczne, spotkania z policją, wizyta w Sądzie Rejonowym (wydział rodzinny i nieletnich).
4. Przygotowanie uczniów do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej.	zajęcia z preorientacji zawodowej, indywidualne doradztwo zawodowe dla uczniów i rodziców, spotkanie informacyjne dla rodziców, udział w Targach Edukacyjnych, udostępnianie aktualnych informacji o szkolnictwie ponadgimnazjalnym, współpraca z Młodzieżowym Centrum Kariery – warsztaty z doradcą zawodowym.

SPODZIEWANE EFEKTY:

W wyniku zastosowania SPP:

- **uczniowie:**

- zdobędą wiedzę na temat profilaktyki uzależnień,
- zdobędą istotne umiejętności psychologiczne i społeczne, tj.: skuteczne odmawianie, asertywność, empatię, umiejętności komunikacyjne, negocjacyjne,
- utrwalą postawę odrzucającą nałogi oraz przemoc i agresję.

- **rodzice:**

- usystematyzują swoją wiedzę na temat uzależnień i ich skutków, mechanizmów powstawania agresji i przemocy,
- podwyższą swoje kompetencje wychowawcze oraz profilaktyczne,
- zacieśni się współpraca nauczycieli, rodziców i środowiska lokalnego we wspólnych działaniach profilaktycznych.

- **nauczyciele:**

- będą doskonalili swoje umiejętności w prowadzeniu pracy profilaktycznej.

UWAGI KOŃCOWE:

Program będzie ulegał modyfikacji. Uczestnicy SPP będą mogli wprowadzać do niego sprawdzone metody pracy i własne programy.

EWALUACJA:

1. Program będzie poddawany ewaluacji na zakończenie roku szkolnego – poprzez sprawozdania pedagoga, psychologa, nauczycieli, wychowawców z realizacji SPP.
2. Sprawdzenie efektów, jakie przyniósł program, poprzez ankiety zebrane wśród uczniów.

Poza działalnością profilaktyczną szkoła prowadzi również systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną i informacyjną wśród uczniów, ich rodziców, nauczycieli,

wychowawców i innych pracowników szkoły w celu przeciwdziałania narkomanii.

Działalność wychowawcza – polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia, wspomagania ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze: psychicznej, fizycznej, społecznej i aksjologicznej.

Działalność ta obejmuje w szczególności:

- współpracę z rodzicami uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- wzmacnianie więzi rówieśniczych, budowanie prawidłowych relacji z rówieśnikami, rodzicami, nauczycielami, osobami dorosłymi,
- budowanie podmiotowych relacji z uczniami przez nauczycieli,
- rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej,
- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych, które modelują postawy prozdrowotne i zdrowy styl życia.

Działalność edukacyjna – polega na stałym poszerzaniu i ugruntowaniu wiedzy i umiejętności uczniów, rodziców, nauczycieli z zakresu zdrowego stylu życia.

Działalność ta obejmuje w szczególności:

- poszerzenie wiedzy na temat prawidłowego rozwoju uczniów i zaburzeń zdrowia, rozpoznawania wczesnych objawów zażywania substancji narkotycznych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne,
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- prowadzenie WDN w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania substancji narkotycznych, profilaktyki używania środków psychoaktywnych i norm rozwojowych oraz zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna – polega na dostarczaniu uczniom, ich rodzicom, nauczycielom, pracownikom szkoły rzetelnych i aktualnych informacji na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

Działalność ta obejmuje w szczególności:

- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i rodziców w przypadku używania substancji psychoaktywnych,
- przekazanie informacji uczniom i ich rodzicom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- informowanie uczniów i ich rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli oraz metodach współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Przy prowadzeniu działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej szkoła współpracuje z organem prowadzącym oraz z różnymi instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży (PPP, policja, sąd, kuratorzy, fundacje, GKRPA, MOWRiD, OIK, itp.).

Podstawą do podejmowania działalności wychowawczej, edukacyjnej i informacyjnej stanowi opracowywana w każdym roku szkolnym diagnoza w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników chroniących oraz czynników ryzyka dotycząca uczniów, rodziców, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły.

Działalność ta organizowana jest w ramach:

- zajęć edukacyjnych,
- zajęć rozwijających zainteresowania uczniów,
- zajęć z wychowawcą,
- działalności profilaktycznej,
- pomocy psychologiczno – pedagogicznej.

Działalność wychowawcza, edukacyjna i informacyjna może odbywać się w oddziale klasowym, grupie uczniów, z udziałem całej społeczności szkolnej, a także w trakcie bieżącej pracy z uczniem.